

Soutěže družstev s účastí oddílů z okresu Uherské Hradiště od roku 1935

Před mnoha lety jsem se pustil do mapování výsledků našeho kunovského oddílu v soutěžích družstev. Cílem bylo mít co nejuplněnější přehled tabulek z těch soutěží, kde hrála naše družstva. Získat současné a nedávné ročníky není problém. Posledních asi 15 let se dá pohodlně dohledat na internetu. Do cca roku 1978 sahala naše kronika, kde bývalí předsedové oddílu a kapitáni týmů (jmenovitě pánové Šereda, Šácha a Martinák) ve většině sezón lepili zprávy z kol ze soutěží našeho áčka. Pro získání starších tabulek jsme s kolegou Jožkou Martinákem několik dnů navštívili uherskohradištskou knihovnu, kde jsme fotili všechny šachové zprávy, které se objevily v tehdejší okresním tisku, tedy Slovácké Jiskře.

Sice tam v některých letech bylo šachových článků relativně dost, ale často se stávalo, že chyběla ta nejdůležitější informace, tedy závěrečná tabulka. Na jaro v omezeném tiskovém prostoru dostával přednost fotbal. Když jsem se jednou zmínil o své aktivitě před panem Ludvíčkem z Boršic, tak zanedlouho mi přinesl ukázat jednu ze svých oddílových kronik. Při listování bylo jasné, že je to „poklad“. Na 200 stranách drobným písmem neuvěřitelné množství tabulek všech možných soutěží a turnajů. Doslova od nejvyšších soutěží po oddílový turnaj začátečnicků. Těchto kronik má pan Ludvíček celkem pět, kde jsou zachycena léta od nejstarších dob do sezóny 1975/1976. Pan Ludvíček byl tak laskav, že mi všechny kroniky postupně půjčil a já je mohl naskenovat. A tím je mít trvale k dispozici a hojně je využívat.

Prvně jsem z nich získal všechny dostupné tabulky soutěží našeho oddílu, kdy mnohokrát byl kromě křížové tabulky k dispozici i jmenný přehled hráčů s jejich výsledky. Rozsah a úplnost informací v kronice, a též čtení v té době vydané knihy „100 let šachu na Valašsku“ od bratrů Juříčků ze Vsetína, mě přivedlo na myšlenku sesbírat tabulky soutěží z účastí oddílů našeho uherskohradištského okresu. Tedy kromě soutěží s účastí týmů našeho oddílu si přibral i všechny další okresní soutěže a k nim vyšší soutěže, kde hrál některý tým z našeho okresu.

U soutěží, kde byla známa křížová tabulka resp. všechny výsledky získané ať již ze zpráv z kol nebo novin, jsem výsledky zadával do programu Swiss manager, abych z nich mohl jednoduše generovat tabulky do excelu. Soutěže se známou konečnou tabulkou jsem do excelu přepisoval rovnou.

Postupně jsem tedy tímto způsobem zpracoval data z boršických kronik pana Ludvíčka (soutěže do roku 1975), novější soutěže pak ze zpráv z kol, které jsem získal od pana Miloslava Filouše nebo Jiřího Ondry, kteří byli, nebo v případě pana Ondry stále jsou, dlouholetí vedoucí soutěží. Samozřejmě jsem využíval i jiné zdroje. Ať již různé šachové časopisy, kroniky jiných oddílů umístěných na internetu (za všechny jmenujme zejména kroniky Univerzity Brno pana Závodného) a další. Postupně jsem tak zpracoval všechny dostupné informace.

Nejlépe o organizaci šachových soutěží, a též přehledu dostupných tabulek vypovídá excelový přehled. Zde mám soutěže členěny do několika časových období, zejména dle vývoje územního členění země, nebo šachového hnutí. V nejstarších dobách bylo členění do žup. Náš region spadl do jihomoravské, později pak do uherskohradištské župy. Po roce 1948 nastalo krajské členění, kdy nejdříve náš region spadl do Gottwaldovského kraje, později do Jihomoravského kraje. Od sezóny 1969/1970 se hrají soutěže ve struktuře, jak je známe dodnes. Tedy od celostátní nejvyšší soutěže po nejnižší okresní nebo regionální. Předtím se hrály dlouhodobé soutěže jen po úroveň kraje a po skončení těchto dlouhodobých soutěží se hrálo na celostátní úrovni obvykle jako jednorázový turnaj. Ať již to byly výběry krajů, výběry různých celospolečenských organizací (Spartak, Družstevník atd.), nebo později turnaj vítězů krajských soutěží. Po sametové revoluci v roce 1989 se pár let vyšší soutěže hrály v rámci Moravskoslezského šachového kraje. Další změny přišly pak rozpadem ČSSR, a poslední velká změna ve struktuře soutěží je od roku 2002 vznikem krajů.

Pro pořádek uvedme, že za týmy okresu Uherské Hradiště beru oddíly v městech a obcích, které byly součástí okresu v roce 1960.

Nepovedlo se mi sehnat všechny tabulky. Až na drobné výjimky jsou kompletně dostupné výsledky soutěží z nejstarších dob do roku 1949. V několika sezónách se vlivem druhé světové války nehrálo, resp. se soutěže rozehrály, ale nedohrály. Nejvíce bílých míst je v padesátých letech. V rámci Gottwaldovského kraje došlo i ke změně okresů. A tak např. Ostrožská Nová Ves a Uh. Ostroh jsou v okrese Veselí nad Moravou, Osvětimany v okrese Kyjov, vzniká uherskobrodský okres. Tím se pravděpodobně družstva našeho regionu ocitla ve třech, nebo možná čtyřech různých okresních soutěžích. A z nich tabulky nemám skoro vůbec. Od 60. let již je chybějících tabulek minimum. Chybí zejména tabulky čtyř nejnižších soutěží v letech 1976-1990. Ale na druhou stranu je v tomto období velké množství soutěží, kde mám pouze obyčejnou, tedy ne křížovou tabulku. Týká se období po roce 1975 (do cca roku 1992), kdy končí skvěle zpracované boršické kroniky pana Ludvíčka.

Krátce k tomu, jak mám tabulky zpracovány. Vždy pro každý soutěžní ročník jeden excel. V něm pak na prvním listě dvě tabulky. V první, jaká byla v daném roce struktura soutěží, počet oddílů a družstev okresu do nich zapojených. Ve druhé tabulce pak podrobný přehled, které oddíly v daném roce soutěže družstev hrály, včetně počtu týmů v jednotlivých soutěžích. Na dalších listech je pak vždy konečná tabulka dané soutěže. Ideálně komplet křížová, případně jen tabulka s body a skóre. V některých případech jen s přehledem družstev, která soutěž hrála. Pod tabulkou je vždy uveden zdroj, ze kterého jsem čerpal. Ideálním zdrojem jsou zprávy kol vydávané vedoucími soutěží. U starších soutěží je mnohokrát uvedeno zdrojů více. Obvykle kombinace, např. novinových zpráv, informací z šachových časopisů, kronik atd. Zejména v případech, kdy se hodnoty z různých zdrojů liší, uvádím i slovní komentář v čem jsou rozdíly, případně že je tabulka evidentně s chybou (typicky nevychází skóre, jak by mělo). Zpravidla uvádím i informaci, když některý zápas skončil netypickým výsledkem, což obvykle znamená, že byla oboustranná kontumace (např. v soutěži pětičlenných týmů výsledek 3:1). Pokud jsem měl informaci o sehrané kvalifikaci o vyšší soutěž, ve které figuroval tým z našeho okresu, tak ji též uvádím. Ale zde bude jistě dost kvalifikací chybět.

Pokud družstvo začalo hrát soutěž, ale nedokončilo ji a výsledky byly kontumovány, tak tento tým nepočítám, že se soutěže účastnil. Stejně tak neuvádím a v přehledu nemám soutěže, které se sice rozehrály, ale nebyly řádně dokončeny.

Ohledně názvů týmů v tabulkách. Když jsem věděl přesný název oddílu, uvádím jej celý. Ne vždy je však v novinách nebo šachových časopisech, případně v kronikách psán celý název. Proto dost často u starších soutěží je uvedena jen obec. Některé oddíly mají svůj název stále stejný, ale dost oddílů mělo názvů v historii mnoho. Zejména v éře 1948-1989 docházelo ke změnám často.

Hodně se v čase měnil i počet hráčů v družstvech. Ze začátku převažují šestičlenné týmy, později se hrálo na devíti nebo deseti šachovnicích. V některých letech a soutěžích s povinnou ženskou šachovnicí. Posledních několik desetiletí se hrává v osmičlenných sestavách, resp. v nižších soutěžích na pěti šachovnicích. Podobně rozdílné bylo i bodování v zápasech. V prvopočátku se dával bod za výhru a půlbod za zápasovou remízu. Pak dlouhá léta 2 body za výhru a bod za remízu. V 90. letech se začalo bodovat 3 body za výhru a bod za remízu, ale ne nutně ve všech soutěžích. Proto se najdou ročníky, kdy se celostátní, krajské a okresní soutěže bodovaly různě. Z tabulek se dá vyčíst kolikačlenné týmy proti sobě hrály, stejně tak, jaký byl systém bodování.

Z přehledů o účasti oddílů v jednotlivých sezónách jsem udělal i tabulku, ze které se dá vyčíst obsazení oddílů v jednotlivých ročnících soutěží družstev. Od roku 1963 je přehled kompletní. U ročníku 1962/1963 nemám údaje o okresním přeboru. Z předešlých let chybí výše uvedená 50. léta. Z přehledu můžeme zjistit, že za celou historii soutěží se dle dosavadních znalostí zúčastnilo celkem 38 oddílů.

Když vezmeme dobu posledních padesáti tří let (od sezóny 1963/1964), tak zjistíme, že jsou jen čtyři oddíly, které hrají nepřetržitě soutěže družstev. Jsou jimi Staré Město, Boršice, Uherský Brod a Kunovice. Nejmenší počet oddílů byl v sezónách 1968/69 a 1969/70, kdy se do soutěží zapojilo jen

pět oddílů s osmi družstvy. Naopak největší počet byl v sezóně 1986/1987, kdy do soutěží vyslalo 22 oddílů celkem 47 týmů. V poslední dohrané sezóně to bylo 13 oddílů s 30 týmy.

Kromě tabulek jsem naskenoval i všechny zprávy z kol, které mám k dispozici. Přehled ročníků, které to jsou, je též k dispozici. U novějších ročníků, to již nejsou samozřejmě skeny, ale data rovnou v elektronické podobě, jak je vydávají a posílají vedoucí soutěže. Vždy každou soutěž mám v jednom pdf souboru. Výjimečně byly zprávy vydávány souhrnně pro více soutěží, v tom případě je pdf soubor pro více soutěží dohromady.

Předkládám tedy všem zájemcům o šachovou historii mé dosavadní zjištění. Udělal jsem i velmi primitivní [webovou stránku](#), ze které je možné si vše stáhnout. Kromě uvedených dat k soutěžím družstev je tam ke stažení, nebo prohlížení i několik dalších dokumentů k historii šachu na okrese Uherské Hradiště. Včetně kronik pana Ludvíčka.

Budu rád, když alespoň někoho mnou zpracované tabulky zaujmou a budou třeba prospěšné pro doplnění chybějících údajů v historii Vašich oddílů.

A též bych chtěl požádat, máte-li kdokoliv k dispozici věci k doplnění (v oddílových kronikách, zprávy z kol...) k tabulkám, tak prosím o možnost jejich zapůjčení. Hlavně ty zcela chybějící tabulky. Stejně tak v případě doplnění, nebo opravám údajů. Oskenuji nebo nafotím a obratem vrátím. Nemusí být jen k soutěžím družstev, ale i jiné, např. výsledky soutěží jednotlivců v turnajích konaných v našem okrese, fotky atd.

Pavel Růčka (mail: Pavel.Rucka@tiscali.cz, mobil 605 063 310)

30.10.2016